

به نام خدا

توصیف جهان پس از ظهور در بعد سیاسی و اقتصادی از دیدگاه آیات و روایات

مؤلف :

راضیه شکیبائزاد

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: شکیبانژاد، راضیه، ۱۳۶۰-

عنوان و نام پدیدآور: توصیف جهان پس از ظهور در بعد سیاسی و اقتصادی از دیدگاه آیات و روایات/ مولف راضیه شکیبانژاد.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۵۱ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۴۳-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۴۵ - ۱۵۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق -

موضوع: Muhammad ibn Hasan, Imam XII

*Era of advent (Islam)

موضوع: عصر ظهور

Political messianism

موعودگرایی سیاسی

Mahdism -- Political aspects

مهدویت -- جنبه‌های سیاسی

رده بندی کنگره: BP۲۲۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۹۰۲۱۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: توصیف جهان پس از ظهور در بعد سیاسی و اقتصادی از دیدگاه آیات و روایات

مولف: راضیه شکیبانژاد

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیرجد

قیمت: ۱۲۲۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۴۳-۳

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اوّل:.....	۱۳
کلیات.....	۱۳
اهمیت موضوع.....	۱۴
فصل دوم:.....	۱۷
توصیف جهان پس از ظهور در بعد سیاسی از دیدگاه آیات و روایات.....	۱۷
مبانی حکومت امام مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف).....	۱۷
ادله جهان شمولی حکومت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف).....	۲۶
۱-رسالت جهانی پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم).....	۲۶
۲-سیر تکاملی جامعه‌ها.....	۲۷
۳- الزام‌ها و ضرورت‌های اجتماعی.....	۳۱
۴-فطرت و «صلح و عدالت جهانی».....	۳۴
ضرورت تحقق حکومت جهانی حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف).....	۳۷
۱-حاکمیت اسلام و نابودی کفر.....	۳۷
۲-خلیفه الهی.....	۳۹
۳-وراثت زمین.....	۴۲
ظهور و قیام امام مهدی(علیه السلام) و تسخیر کشورهای جهان.....	۴۶

۱. خروج از مدینه ۴۶
۲. ورود به مکه و اعلام علنی ظهور ۴۷
۳. رهایی مدینه و مکه ۴۸
- ۴- ورود به عراق و کشورهای خلیج نشین و تسخیر آنها ۴۹
۵. رهایی قدس و همراهی عیسی بن مریم با آن حضرت ۵۱
۶. فتح اروپا و غرب مسیحیت ۵۲
- روش برخورد امام با مخالفان ۵۳
- مخالفان امام به چند دسته تقسیم می‌شوند: ۵۳
۱. مخالفان سیاسی و مذهبی مسلمان ۵۳
۲. اهل کتاب ۵۶
۳. مستکبران ۵۹
- عوامل موثر بر پیروزی حضرت مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) ۶۰
۱. ناگهانی بودن قیام ۶۰
- ۲- توانمندی و فرماندهی بی‌نظیر امام (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ۶۰
- ۳- یاری مؤمنان و صالحان ۶۱
- ۴- تسلیم شدن مسیحیان ۶۲
- ۵- جنگ‌ها و نابودی دشمنان قبل از ظهور ۶۲
- ۶- استقبال همگانی و مردمی ۶۳
- ۷- اصلاح سریع کارها با امدادهای غیبی ۶۳
- موارد امدادهای غیبی خداوند ۶۴
۱. ایجاد ترس در دل دشمنان ۶۴

- ۶۴..... ۲. یاری شده با فرشتگان
- ۶۵..... ۳. یاری شده با نیروهای طبیعی
- ۶۵..... ۹- برخی امدادهای دیگر
- ۶۶..... الف. طی الارض
- ۶۶..... ب. میراث‌های پیامبران
- ۶۸..... برپایی حکومت عدل جهانی
- ۶۹..... محل حکومت
- ۷۰..... مدت حکومت
- ۷۳..... ساختار حکومت حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
- ۷۳..... ۱. مدیریت معصوم (علیه السلام)
- ۷۵..... ۲- نخست وزیر شایسته
- ۷۷..... ۳. حاکمان و والیان شایسته و با تجربه
- ۸۲..... ۴- نهاد کارگزار و اجرا
- ۸۳..... ۵- اختیار
- ۸۴..... ۶- خزانه‌داران
- ۸۴..... ۷- رفقا و ابدال
- ۸۴..... ۸- نجبا
- ۸۵..... ۹- عصائب
- ۸۵..... ۱۰- سپاهیان و فرماندهان
- ۸۶..... ۱۱- بانوان
- ۸۷..... الف. دستورات کشورداری:

- ب. حق‌مداری: ۸۷
- ج. نظارت دقیق بر کارگزاران: ۸۸
- د. سخت‌گیری در مدیریت: ۸۹
- ه. مشاوره و نظرخواهی: ۸۹
- و. عزل حاکمان ستمگر: ۸۹
- دستاوردهای حکومت حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ۸۹
- ۱- بالندگی و شکوفایی حیرت‌انگیز عقل ۸۹
- ۲- تشکیل حکومت جهانی ۹۲
- ۳- حاکمیت توحید ۹۴
- ۴- اجرای احکام اسلام ۹۷
- ۵- استقرار امنیت ۹۹
- ۶- تبلور کرامت‌های انسان ۱۰۱
- ۷- فرصتی برای هدف آفرینش ۱۰۳
- ۸- رفاه و آسایش عمومی ۱۰۳
- ۹- رضایت همگانی از حکومت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ۱۰۴
- ۱۰- برادری و صفا و صمیمیت ۱۰۵
- ۱۱- گسترش ارتباطات و پیوندها در جبهه ایمان ۱۰۵
- ۱۲- توجه کامل به اماکن مقدّسه و توسعه شهرها و بهداشت ۱۰۶
- فصل سوّم:..... ۱۰۹**
- توصیف جهان پس از ظهور در بعد اقتصادی از دیدگاه آیات و روایات ۱۰۹**
- ۱- کار ویژه اقتصادی و عمرانی در دولت کریمه مهدوی ۱۱۰

- ۱۱۳..... ۲- پیوند اخلاق و اقتصاد
- ۱۱۴..... ۱. کارکرد تولیدی و عمرانی
- ۱۱۴..... بهره برداری کامل از معادن و منابع زیرزمینی
- ۱۱۵..... تولید زیاد محصولات کشاورزی
- ۱۱۷..... عمران و آباد کردن زمین
- ۱۱۸..... ۲- کارکرد رفاهی و خدماتی
- ۱۱۸..... ایجاد رفاه اقتصادی
- ۱۱۹..... بی‌نیاز کردن مالی و مادی مردم
- ۱۲۱..... رسیدگی به وضع بدهکاران و محرومان
- ۱۲۲..... ۳- کارکرد توزیعی و اصلاحی
- ۱۲۲..... توزیع امکانات و تقسیم بیت‌المال
- ۱۲۳..... رعایت قسط و مساوات (عدالت اقتصادی)
- ۱۲۵..... حرکت به سوی اقتصاد سالم
- ۱۲۶..... ۱- زیاد شدن برکات زمینی
- ۱۲۸..... ۲- باران‌های مفید و پیاپی
- ۱۲۹..... ۳- بازپس‌گیری ثروتهای غصب شده
- ۱۳۲..... ۴- استفاده از همه اموال (اموال عمومی، خصوصی)
- ۱۳۵..... ۵- تجمل زدایی
- ۱۳۷..... ۶- شکوفا شدن عقل و خرد بشری
- ۱۳۸..... ۷- پیشرفت کامل اختراعات و ارتباطات
- ۱۳۹..... الف. پیشرفت فن‌آوری در ارتباطات

- ب. ساخت وسایل پیشرفته اطلاعاتی و خبرگیری ۱۳۹
- ج. ساخت وسایل پیشرفته حمل و نقل ۱۳۹
- ۸- برنامه ریزی درست و از یک نقطه ۱۴۰
- ۹- کنترل و نظارت دقیق مرکزی ۱۴۱
- سخن آخر ۱۴۳
- منابع ۱۴۵

پیشگفتار

در آموزه‌های دین مبین اسلام، فضای جهان پس از ظهور در زمینه‌های مختلف، بهستی جانفزاست که از آسمان و زمینش دروازه‌های برکات الهی گشوده است؛ زمین گنجینه‌های نهفته در دل خویش را سخاوتمندانه بر آدمیان تقدیم می‌دارد، آسمان از برکاتش دریغ نمی‌ورزد، وضع جهان به گونه‌ای تغییر می‌کند که در تمام ابعاد (سیاسی، اقتصادی و...) متحول می‌شود، تحولی که رضایت عمومی را در پی دارد.

در بعد سیاسی امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) با توانمندی و فرماندهی بی‌نظیر خود، یاری صالحان و مومنان، یاری حضرت عیسی (علیه السلام) و تسلیم شدن مسیحیان، جنگ‌ها و نابودی دشمنان قبل از ظهور، امدادهای غیبی، ایجاد ترس در دل دشمنان، یاری فرشتگان، بر دشمنان غلبه پیدا می‌کند و موفق به تشکیل حکومت واحد جهانی و حاکمیت اسلام واقعی بر جهان می‌شود. حکومتی که نتیجه تشکیل آن گشایش کار جهانیان و رفاه عمومی است.

بعد از تشکیل حکومت، با رهبری امام معصوم (علیه السلام)، مشاوره و نخست وزیری معصوم (حضرت عیسی (علیه السلام))، استفاده از حاکمان، والیان، سپاهیان و فرماندهان شایسته، نظارت دقیق بر کارگزاران و سخت‌گیری در مدیریت، کار کشورداری به نحو احسن انجام می‌گیرد؛ طبیعی است که چنین حکومتی نتایجی مانند: بالندگی و شکوفایی حیرت‌انگیز عقل، حاکمیت توحید، استقرار امنیت، رفاه و آسایش همگانی را به دنبال دارد.

و در بعد اقتصادی با پشتوانه زیاد شدن برکات زمینی و آسمانی، باز پس‌گیری ثروت‌های غصب‌شده، تجمل‌زدایی، شکوفا شدن عقل و خرد بشری، پیشرفت کامل اختراعات

و ارتباطات، برنامه ریزی درست و کنترل و نظارت دقیق مرکزی، کارکردها و فعالیت‌های مهمی مانند: بهره برداری کامل از منابع زیر زمینی؛ تولید زیاد محصولات کشاورزی؛ بی نیاز کردن مالی و مادی مردم؛ رسیدگی به وضع بدهکاران و محرومان؛ توزیع امکانات و تقسیم بیت المال؛ رعایت قسط و مساوات در جهان به وقوع خواهد پیوست.

مقدمه

چه زیباست است زندگی در روزگاری که پرچمی جز پرچم توحید در اهتزاز نباشد و ندائی جز ندای حق به گوش جهانیان نرسد، دورانی سرشار از عطوفت، مهربانی، عدالت، آزادگی و کرامت انسانی. ایامی که در آن آسمان از بارش پی در پی باران رحمتش بر زمین دریغ نورزد و زمین گنجینه‌های نهفته در دل خویش را سخاوتمندانه بر آدمیان تقدیم دارد.

وقتی به آموزه‌های دین رجوع می‌کنیم می‌بینیم که چنین جهان رویایی بعد از ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) با تغییرات اساسی در تمام زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، تحقق می‌یابد؛ اما چگونه؟!

وقتی صحبت از تغییرات اساسی در ابعاد گوناگون از جمله بعد سیاسی و اقتصادی جهان بعد از ظهور است ناخودآگاه پرسش‌هایی ذهن انسان را به خود مشغول می‌سازد؛

از جمله پرسش‌های اساسی که ذهن بشر را به خود مشغول می‌کند؛

۱- چگونه بعد از ظهور به وسیله امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نظام‌های سیاسی جهان که دارای افکار و توانایی‌های مختلفی هستند از میان برداشته می‌شوند و حکومت واحد جهانی تشکیل می‌شود؟

۲- با وجود این که قدرت‌های سلطه‌گر، با برنامه‌ریزی‌های خود مانع هرگونه استقلال، خودکفایی، رشد تولید و پیشرفت اقتصادی در کشورهای عقب‌نگه داشته، شده‌اند و هدف آن‌ها دستیابی به قدرت اقتصادی روزافزون و سلطه بر منابع ثروت جهان است؛

چگونه اوضاع جهان بعد از ظهور به گونه ای تغییر می کند که ظلم و ستمی نخواهد بود، فسادی صورت نمی گیرد و گرسنه ای یافت نمی شود (جامعه غرق در رفاه می شود)؟ چنین اشتغالات ذهنی مرا به تحقیق و پژوهش در موضوع یاد شده واداشت و نتیجه آن تحقیقی شد که در پیش روی دارید.

اطلاعات مورد نیاز برای نگارش نوشتار حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای جمع آوری شده و با تجزیه و تحلیل آن ها نتیجه حاصل شده است؛ بنابراین شیوه تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی است.

فصل اول:

کلیات

زندگی بشر در روزگار بعد از ظهور - که آرزوی دستیابی به آن دنیای بی‌بدیل، چشمان میلیون‌ها انسان خسته از ظلم دوران راه، در انتظار نگه داشته و بیان اوصاف دولت حق توسط عالمان و دانشمندان، این انتظار مقدس را شوق انگیزتر کرده است - در چه زمینه‌هایی دچار تغییر و تحول می‌شود؟ چه عواملی باعث این تغییر و تحول می‌شود؟ چه تحقیقاتی در مورد موضوع مورد بحث صورت گرفته و چه زمینه‌هایی تحقیق بیشتری می‌طلبند؟

مطالعه و بررسی روایات اسلامی و تفاسیر قرآن درباره جهان بعد از ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نشان می‌دهد که در عصر بعد از ظهور تغییر و تحولات عظیمی در شئون مختلف زندگی بشر به وجود می‌آید و اوضاع سیاسی، اخلاقی، فرهنگی، اقتصادی، و اجتماعی جامعه بشر یک سره دگرگون می‌شود.

حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نهادی در حکومت بنا می‌گذارد که در رأس آن امام معصوم (علیه السلام) قرار دارد و افراد برجسته دیگری در رأس این حکومت قرار دارند که هر کدام در این مدینه فاضله به خدمت می‌پردازند و دین به عنوان یکی از مهم‌ترین مولفه‌های فرهنگی، چنان احیاء و تجدید می‌شود که همگان می‌پندارند دین جدیدی عرضه شده است.

اخلاق جایگاه شایسته خود را پیدا می کند، مفساد اخلاقی ریشه کن شده، فضائل اخلاقی جایگزین رذایل می شوند و روابط انسان ها با یکدیگر مبتنی بر اخلاق می گردد. عدالت در تمام ابعادش به جای جای جامعه نفوذ می کند و در جهان آکنده از عدالت، جایی برای ظلم و ستم باقی نمی ماند. انقلاب اقتصادی منجر به نابودی فقر و فراوانی نعمت و ثروت در جهان می شود؛ خلاصه حکومت عدل جهانی مستقر شده و همه مردم را از برکاتش بهره مند می سازد.

از دیرباز عالمان مسلمان (خصوصاً شیعه) در آثار خود به موازات دیگر موضوعات و بحث های علمی، به گفتگو درباره این موضوع پرداخته اند و کتاب ها و مقالات زیادی در این موضوع نگاشته شد؛ اما از آن جا که بحث مهدویت ابعاد مختلفی دارد و هر کسی در بخشی از آن به تحقیق پرداخته؛ برخی از محققان درباره علائم و نشانه های پیش از ظهور، برخی پیرامون تحولات اجتماعی یا اقتصادی بعد از ظهور و بعضی این موضوع را از دیدگاه روایات به تنهایی بحث کرده اند و برخی خلاصه وار به پیش آمدهای پس از ظهور پرداخته اند؛ به این ترتیب در این پایان نامه توصیف جهان پس از ظهور به طور منسجم و مدون در دو بعد سیاسی و اقتصادی، هم از دیدگاه آیات و هم از دیدگاه روایات مورد بررسی قرار گرفته است و دغدغه اصلی محقق این است که بررسی کند که در اوضاع سیاسی و اقتصادی جهان بعد از ظهور چه دگرگونی هایی رخ می دهد که آن را با جهان قبل از ظهور متمایز می سازد؟

اهمیت موضوع

از آن جایی که در حدیث متواتری پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: «لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ وَاحِدٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِّنْ وُلْدِي»؛ یعنی اگر فرض کنیم از دنیا یک روز بیشتر باقی نمانده است، خدا آن روز را طولانی می کند تا مهدی از اولاد من ظهور کند. ضرورت اقتضا می کند که بفهمیم علت این ظهور حتمی و این که انتظار فرج عبادت است، چیست؟ آیا سخن از عصر ظهور نیازی از نیازهای امروز ماست و می تواند تحولی اساسی در زندگی بشر ایجاد کند؟ آیا اوضاع نابسامان اقتصادی

و سیاسی جهان بعد از ظهور تغییر می کند؟ اگر تغییر می کند چه نوع تغییری؟ آیا ساختار سیاسی و اقتصادی مورد رضایتی وجود دارد؟

ویژگی‌هایی که در این نوشتار می‌خوانید برخی از خصوصیات نظام و جامعه‌ای است که شما منتظر آن هستید، هر کس در خط ولایت و انتظار قدم برمی‌دارد باید آن ویژگی‌ها را بشناسد و برای تحقق آن‌ها در جامعه و کشور و شهرش تلاش نماید خودش را با توجه به آن‌ها، بطوری که شایسته عضویت در آن جامعه جهانی و الهی است، بسازد.

هدف از انجام این پژوهش توصیف اوضاع سیاسی و اقتصادی جهان بعد از ظهور، از دیدگاه آیات و روایات می‌باشد؛ بر اساس روایات ائمه (علیهم السلام) با ظهور و قیام حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف) دین اسلام که به اعتقاد همه مسلمانان، کامل‌ترین و جامع‌ترین دین می‌باشد، تمامی آدمیان و پیروان ادیان دیگر را پیرو و مطیع خود خواهد کرد و بدین ترتیب، جهان در تسخیر آموزه‌های بلند و آسمانی اسلام درخواهد آمد - آیاتی از قرآن مانند آیه‌ی «۱۹» سوره‌ی آل عمران و آیه‌ی «۱۳» سوره‌ی توبه نیز این مطلب را تأیید می‌کنند- و دگرگونی‌هایی وسیعی در تمام ابعاد از جمله بعد سیاسی و اقتصادی ایجاد می‌شود و جهان را در جایگاهی مطلوب و ایده آل قرار می‌دهد.

روشن است که شناخت تحولات و برکات جهان بعد از ظهور، سبب تقویت انگیزه و نشاط در پیگیری این بحث و به کارگیری تمام امکانات مادی و معنوی در جهت ترویج این عقیده و راهبرد اساسی زندگی خواهد شد.

امید است این اثر که دورنمایی هر چند نارسا از جامعه اسلامی بعد از ظهور عدالت‌گستر آل محمد (صلی الله علیه و آله وسلم) را در دو بعد سیاسی و اقتصادی ترسیم کرده است، مقبول امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و مورد استفاده مسلمانان و منتظران واقعی آن امام همام قرار گیرد و آنان را برای فراهم کردن زمینه ظهور و تحولات بعد از عصر ظهور آماده سازد.

فصل دوم:

توصیف جهان پس از ظهور در بعد سیاسی از دیدگاه آیات و روایات

آیات و روایات مربوط به جهان عصر ظهور و قیام جهانی، از برپایی قسط و عدل، حاکمیت اسلام و نابودی کفر، تسخیر کشورهای جهان و غلبه بر آنها، تشکیل حکومت واحد جهانی، ساختار و سازمان حکومتی مورد رضایت مردم، استقرار امنیت، رفاه و آسایش همگانی، رضایت همگانی از حکومت در آن دوران خبر داده که در یک بررسی می‌توان تحولات جهان را در دو محور انسانی و طبیعی، قابل بررسی دانست؛ از این رو در این فصل سعی شده تا با بهره‌گیری از سخنان معصومان (علیهم السلام) و آیات قرآن، تصویری در حد امکان از آن دوران ارائه شود.

مبانی حکومت امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

۱- یکتاپرستی

از ویژگی‌های ممتاز جامعه این است که همه افراد حق را می‌پرستند و در پرستش حق کسی را شریک او نمی‌کنند و بر اساس توحید خالص و پاک و منزّه از هر شائبه شرک حکم می‌شود.

کلمه توحید کلمه‌ای است که هیچ کس بشر را به کلمه‌ای پربارتر و و سازنده‌تر از آن نخوانده است، کلمه‌ای است که از آغاز، پیغمبر(صلی الله علیه و آله) مردم را به آن دعوت فرمود؛ قُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَفْلِحُوا و تا پایان هرچه فرمود؛ تفسیر و تبیین و شرح این کلمه بود؛ کلمه همه آن‌هایی است که به اسلام گرویدند و خواهند گروید، کلمه اعلام عقیده به توحید و ایمان به خدای یگانه است.^۱

قرآن مجید در خطاب به اهل کتاب می‌فرماید:

«يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ؛^۲

«بیایید به سوی کلمه‌ای که میان ما و شما مساوی و برابر است؛ یعنی ما و شما و همه را در یک خط و یکسان و مساوی قرار می‌دهد و آن این است که: پرستش نکنیم مگر خدا را و چیزی را برای او شریک نگیریم.»

توحید در عبادت و شریک برای خدا قرار ندادن به این است که خدا را به عبادتی که شرع دستور داده عبادت کنیم و از انجام این عبادات برای غیر خدا و همچنین اعمالی که مشرکین به عنوان پرستش و عبادت مشرکانه انجام می‌دادند، اجتناب نماییم؛ چنان‌چه باید از برنامه‌های عبادی صوفیه و مدعیان دروغین عرفان که از طریق اهل بیت و کتب حدیث نرسیده، به عنوان انجام برنامه و وظیفه و پیروی از سران این طوایف خودداری شود، که این همه مرتبه‌ای از شرک است.

نکته‌ای دیگر که در اینجا به آن اشاره می‌کنیم تا اهل انتظار فرج امام (علیه السلام) به آن توجه داشته باشند؛ این است که توحید در عبادت مفهوم ابتدایی و شاید مطابقش؛ پرستش نکردن به غیر از خدا و اخلاص در عبادت حق تعالی است؛ اما به نظر وسیع‌تر:

۱- لطف الله صافی، سلسله مباحث امامت و مهدویت، ج ۳، ناشر دیجیتالی: مرکز تحقیقات رایانه‌ای

قائمیه اصفهان، اصفهان، بیتا، ص: ۴۰۳

۲- آل عمران، ۶۴.

توحید در عبادت و خلوص آن از هر شائبه، فرمانبری از خداوند متعال است به گونه‌ای که غیر از خدا و کسانی که اطاعت آنها در طول اطاعت خدا و به امر خداست، از احدی و مقامی به عنوان این که خود به خود یا طبق نظامات مختلف مستحق اطاعت است، اطاعت ننماید؛ زیرا این استحقاق بالذات و بنفسه برای خدا ثابت است و برای غیر خدا مثل انبیا و ائمه هدی (علیهم السّلام) و کسانی که از جانب آن‌ها به طور خصوصی یا عام ولایت دارند، نیز از این جهت ثابت است.

اطاعت از آن‌ها موضوع اطاعت از خداوند متعال است؛ در نتیجه اطاعت از طواغیت و سلاطین و هر حاکمی که مأذون از جانب خدا یا مأذون از جانب مأذون از طرف خدا نباشد؛ خواه حکومت‌های استبدادی و فردی یا به اصطلاح قانونی و نظام اکثریت یا حزبی باشد، هیچ یک با توحید در اطاعت سازگار نیست. و اگر نگوییم: همان شرک جلی در عبادت، به مفهوم واضح و مصداق روشن آن است، نوعی شرک خفی است که با خلوص موحدین در توحید منافات دارد. و شاید این معنی از این آیه هم استفاده شود: «وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ ابْعُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ»؛

«و به تحقیق، ما در میان هر امتی رسولی را مبعوث کردیم (تا به خلق ابلاغ کند) خدا را عبادت کنید و از طاغوت دوری کنید»^۱.

زیرا ممکن است گفته شود که چنین استفاده می شود که اجتناب از طاغوت به هر صورت و به هر شکل که اهم آن عبادت و اطاعت اوست، متضاد با عبادت خدا است.

و از این میان، معنای تفسیری است که از آیه شریفه زیر شده است: «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا»^۲؛

«پس هر کس به لقای پروردگار امیدوار است، باید عمل صالح انجام دهد و در عبادت پروردگارش احدی را شریک قرار ندهد».

۱- همان، ص: ۴۰۵

۲- کهف، ۱۱۰.

ظاهر می شود، که فرموده‌اند: «وَلَا يُشْرِكُ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ» یعنی «لَا يُشْرِكُ مَعَ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَحَدًا فِي الْخِلَافَةِ»؛ نه این است که مراد از ربّ در این جا، امیر المومنین علی (علیه السلام) باشد؛ چون اطلاق آن بر غیر خدا نیز جایز است؛ بلکه مراد از ربّ، همان ربّ حقیقی و خداوند متعال است؛ ولی چون غیر علی (علیه السلام) را با آن حضرت شریک در امر خلافت و واجب الطاعه دانستن، هیچ گاه در طول اطاعت از غیر خدا و موضوع آن قرار نمی‌گیرد، و اطاعت از غیر خدا است - پس با خلوص توحید خصوصاً توحید در عبادت منافات دارد.

و مثل این روایت نیز، مسأله اطاعت از رژیم های مختلف غیر مشروع را - اگرچه نظام اکثریت باشد - آشکار می‌سازد.^۱

حبیب سجستانی از امام باقر (علیه السلام) روایت کرده است که خداوند متعال فرموده است:

«البتّه عذاب می‌کنم هر رعیت را که در اسلام ملتزم و متدین شود به ولایت هر پیشوای جائری که از سوی خدا نیست اگرچه آن رعیت در کارهای خود نیکوکار و پرهیزگار باشد...»^۲.

خلاصه از آنچه بیان شد، معلوم می‌شود که در حکومت حقّه امام عصر - ارواح العالمین له الفداء - و آن جامعه موعود اهداف زیر تحقق خواهد یافت:

اولاً: در سراسر جهان خدا پرستش می‌شود و از شرک اثری نمی‌ماند.

ثانیاً: اطاعت مختص به خدا و نظام الهی اسلامی و ولایت منصومه حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه - می‌گردد و بساطهای مشرکانه رژیم‌های گوناگون برچیده می‌شود.^۳

۱ - همان، ص: ۴۰۶.

۲ - «لَأَعَذِّبَنَّ كُلَّ رَعِيَّةٍ فِي الْإِسْلَامِ دَانَتْ بِوِلَايَةِ كُلِّ إِمَامٍ جَائِرٍ لَيْسَ مِنَ اللَّهِ...»؛ شیخ طوسی، الغیبه، ص ۳۵۵.

۳ - همان، ص: ۴۰۷.